

Ébredés

I. évfolyam 4. szám • A DUNAKANYARI EVANGÉLIKUSOK LAPJA • 2008. december

In nomine Dei

MEGJELENT A MI ÜDVÖZÍTŐ ISTENÜNK JÓSÁGA ÉS EMBERSZERETETE

Megjelent... (Tit 3,4) – ez a karácsonyi hír. Kézzelfoghatóvá tette jóságát és emberszeretetét – abban, hogy magára vette embersorsunkat. Megváltásunk története azzal kezdődik, hogy Isten osztozik az életünkben. Átérezzük-e, milyen magasra emeli ez az esemény emberi életünk értékét? Nehéz, sötét szakaszokban vagy pillanatokban hajlamosak vagyunk elkeseredni, és azt gondolni: az én életem már nem ér semmit! Vagy nagyon magabiztos percekben, amikor meg vagyunk győződve saját igazunkról, hajlamosak vagyunk úgy tekinteni a másikra, mintha az ő élete nem érne semmit. Bármelyikről legyen is szó, a karácsony átértékeltetni ítéltünk. Azzal kezdődik megváltásunk története, hogy Isten osztozik embersorunkban. Ezzel felértékelődik az ember élete. Az enyém is, másoké is.

Isten úgy lett emberré, hogy *embernek született*. Vagyis jósága és emberszeretete nem egy briliáns, győztes emberé, hanem egy újszülött csecsemőé. Aki nemcsak aranyos és kedves, hanem végtelenül sebezhető, kiszolgáltatott és erőtlenség. Isten jósága és emberszeretete olyan emberben jelent meg, aki minden ereje és hatalma ellenére is mindvégig kiszolgáltatott és sebezhető maradt. Lehetett elhagyni, ellene terveket szőni, háta mögött összesúgni, vádolni, kiszolgáltatni, fölötte ítélni, kigúnyolni és megölni. Kiszolgáltatott, sebezhető ember, mégis benne jelent meg, ezért benne érhető el Isten jósága és emberszeretete.

Ezen a képen, mint sok más karácsonyi festményen is úgy fekszik csecsemőként a középpontban, hogy belőle árad a fény a kép többi alakja felé. Megvilágítja az arcokat. Mária szép, harmonikus alakját – és a többieket. Sokat látott, öreg szemeket; mélyen barázdált arcokat; ősz szakállakat, pásztorbotot markoló kezeket. Akármilyen sokat próbáltak vagy épp telten fiatalok ezek az arcok, ugyanaz a rádöbbenés, felismerés tükröződik rajtuk. Hasonlíthatunk akár a fiatalhoz, akár a csapzott, akár a bölcshez, akár az agghoz – ezt a felismerést és érdeklődést hozza az életünkbe az újszülött Jézus. Megújulást hoz a legviharvertebb életbe is. Isten jósága hat a Betlehemben megszületett Jézusban. Nem

céltalanul árad a világba, hanem felénk árad; ránk árad, és megváltoztatja, megújítja az életünket.

Hogyan? Sok-sok lehetséges válaszából egyetlenegy emeljük ki. Mária keze a képen picit megemeli azt a takarófele textíliát, amin a kisdéd Jézus pihen. Figyeljük meg a mozdulat és a textília finomságát! Nagy kincs és nagy érték ez manapság! Hiszen élessé, nyerssé vált az élet körülöttünk – és attól félek, mi, keresztények túlságosan is jól alkalmazkodtunk ehhez. Szinte ragad ránk a kíméletlenség, a célratörő agresszivitás és a durvaság.

A világunkban testet öltött Isten felénk áradó jósága és emberszeretete megváltoztat. Megmutatja önmagát kiszolgáltatott, sebezhető csecsemőként, és a magáéhoz akarja illeszteni kézmozdulatainkat, észjárásunkat és gondolkodásunkat. Szelíddé és finommá akar formálni. Hogy megfoghassuk azt a takarót, ami Mária kezében van a képen; hogy átölelhessük a gyermek Jézust; hogy megszülethessen szívünkben. Mert benne jelent meg a mi számunkra is Isten jósága és emberszeretete.

Szabóné Mátrai Marianna

AZ IGE TESTTÉ LETT MIÉRT LETT ISTEN EMBERRÉ?

Miért kellett Istennek emberré lennie? Miért bűjt Isten egy ember bőrébe? Miért volt erre szükség? Karácsonyhoz lehet ilyen filozofikus kérdésekkel is közeledni. Aki inkább a hagyományos hangulatokat keresi, annak számára a szinoptikus evangéliumok jelentenek különösen sokat, hiszen ott szinte halljuk a szalma zizegését, a csacsi és az ökör szuszogását, látjuk a jászolban fekvő kisdedet a fölé hajló Máriával, kissé távolabb Józsefet. Aki viszont tágabb, teológiai és bölcséleti összefüggések között próbálja értelmezni az inkarnáció, a testté válás csodáját, az inkább a negyedik evangélium hangjára rezonál. Nem véletlen, hogy János jelképe a sas: ő mint egy felülnézetből, nagyobb távlatok között ábrázolja az eseményeket. Jól kifejezi a szinoptikusok és a negyedik evangélista közötti különbséget Reményik Sándor *János evangéliuma* című verse:

Összehajolnak Máté, Márk, Lukács,
És összedugják tündöklő fejük
Bölcső körül, mint a háromkirályok,
Rájok a Gyermek glóriája süt.

(...)
Rongyba, pólyába s egy istálló-lámpa
Sugárkörébe. Bús állati pára
Lebeg körötte: a föld gőz-köre.

(...)
De János messze áll és egyedül.
Nem tud gyermekről és nem tud anyáról,
Nem születésről, nem fogantatásról,
Csillag, csecsemő, angyalok kara,
Jászol, jászol-szag, – József, Mária,
Rongy és pólya, királyok, pásztorok,
Induló végtelen karácsonyok:
Nem érdeklik – vagy mint rostán a szem
Kihull az ő külön történetéből,
Kihull mindez, és mindez idegen,
Apró, földízű, emberi dolog.
Nagyobb, nagyobb, ó nagyobb a Titok!

János evangélista, negyedik
Külön áll, világvégén valahol,
Vagy világ-kezdetén, vad szikla-völgyben
S a fénytelen örvény fölé hajol.
És megfeszül a lénye, mint az íj,
Feszül némán a mélységek fölé,
Míg lényéből a szikla-szó kipattan
S körülrobajlik a zord katlanokban
Visszhangosan, eget-földet-verőn,
Hogy megrendül a Mindenség szíve:

Kezdetben vala az ige.
S az Ige testté lőn.

„Az ige testté lett, és lakozott közöttünk” (Jn 1,14). A negyedik evangéliumnak ez a központi gondolata joggal került filozófusok érdeklődésének középpontjába is. A középkori egyház kiemelkedő teológusa, a 1032 és 1109 között élt Canterbury Anselmus *Cur Deus homo*, vagyis *Miért lett Isten emberré?* című munkájában is az inkarnáció titkától indul és a megváltás titkáig jut el. Az ő gondolatmenetére különösen is érvényes a sokat idézett mondas: a betlehemi jászolt és a golgotai keresztet ugyanabból a fából faragták. (Érdemes megemlíteni, hogy ezt a híres munkát a most száz éve született Urbán Ernő fordította le és magyarázta 1941-ben megjelent, *Krisztus keresztje* című művében.) Némileg leegyszerűsítve úgy foglalthatjuk össze az angol érsek válaszáat, hogy kizárólag Isten irgalmában rejlik az a tény, hogy Ő emberré lett. Ő nem csak megítéli a bűnöst, hanem könyörül is rajta, de ezt az irgalmat nem igazságtalanul, hanem igazságosan gyakorolja. *Cur Deus homo?* – Miért lett Isten emberré? *Sola misericordia* – egyedül irgalomból!

Isten irgalmát, karácsonynak ezt a csodálatos üzenetét a negyedik evangélista ebben a tömör mondatban foglalja össze: „Az ige testté lett, és lakozott közöttünk” (Jn 1,14). Ezt a sokat idézett mondatot érdemes az egész Logosz-himnusz összefüggésében értelmeznünk.

Miként hajolt le Isten az emberhez?

Először is emberként. Jézus megszentelte az emberarcot. Visszaadta a bűnsetben elveszett istenképűségünket. A miénkhez hasonló teste volt: húsból, vérből, izomból, érzésből, akaratból, örömből és fájdalomból. Ezzel pedig azt akarta, hogy minden hús, vér, izom, érzés, akarat, öröm és fájdalom megszentelődjék.

Másodszor is: teljes igazsággal. Ez azt jelenti, hogy Jézus bámulatosan ismerte az embert. Felfedte a rejtett, titkolt bűnöket. Megtalálta a rejtőzködőt. Befogadta a méltatlant. De Jézus bámulatosan ismerte Istent is. Mint aki közelről láthatta Őt, karnyújtásnyi távolságban volt tőle, „otthonról” hozta a vele kapcsolatos tapasztalatait. Ismerte Isten emberpártiságát, szeretetét, türelmét és jóságát. És Jézus bámulatosan ismerte Isten és az ember viszonyát. Tudta, mi a bűn és elveszettség, de még inkább tudta, mi az újrakezdés és mi a megbocsátás.

Harmadszor is: teljes kegyelemmel. Jézus egész élete az irgalomról, a szánakozásról, a segítségéről – és a kegyelemről tanúskodott. Ha nyomorúsággal találkozott, csodák fakadtak keze nyomán: a vakok láttak, a bénák lábrakeltek, elvetemült emberek szabadultak meg bűnük terhétől. Jézus még a kereszten is a kegyelem és az üdvösség szavát szölte.

Negyedszer: igeként. Jézus Krisztus megtörte Isten hallgatását. Nem néma bálványunk, hanem beszélő Istenünk van. Ő *Deus loquens*, akinek van szava hozzánk,

aki párbeszédet akar folytatni az emberrel. Válaszoljunk ezért neki énekkel, imádsággal és hitvallással. Az ige: cselekvést, történet és létezés kifejező szó. Jézusban a létigével jelölhető Isten – aki Mózesnek így mutatkozott be: „vagyok, aki vagyok” – cselekszik, és általa történik meg a megváltás.

Kihez jött Jézus?

Mindenkihez. Hozzád és hozzám. Az övéihez. Ő ha-zaérkezett, mert itt van a helye nálunk és bennünk. Ha befogadjuk, akkor már nem istálló a szívünk, hanem rendezett otthon.

Jézusban az Isten akar, szinte észrevétlenül, belépni otthonainkba és életünkbe. Talán ezért forróbb az ölelés, barátságosabb a férj tekintete, cseng melegebben a feleség hangja, vagyunk őszintébbek, amikor a nagymamát várjuk, és a gyermekek is jobban akarják a rendet és a békét – 2008 karácsonyán.

János nagyszerű Logosz-himnusa arra tanít, hogy ne karácsony hangulatát, hanem karácsony Krisztusát keressük. Mert a hangulat mulékony: az ünnep elmúl-

tával könnyen elszáll. A hangulatot el lehet rontani, sőt az félrevezető is lehet. De Krisztus velünk marad. Az Ige testté lett – és lakozott közöttünk. Az itt szereplő görög szó azt jelenti: „sátorozott közöttünk”. Ez a kifejezés arra utal, hogy Isten csak bizonyos időre volt a földön Jézus Krisztusban. Karácsonykor sátrat vert, ám a mennybemenetelkor sátrat kellett bontania. Ezért a mennybemenetel ünnepe olyan, mint egy fordított karácsony. Ott a test lett ismét igévé, hogy ne csak itt a földön legyen jelen, hanem immár mindenütt. A „sátorozott közöttünk” metafora utal továbbá az Ószövetség szent sátor képzetére is. A pusztában vándorló néppel együtt ment az Úristen. Ezt jelképezte a sátor. Ez tér vissza a Jelenések könyvében is, ahol a gyönyörű ígértet így hangzik: „Íme, az Isten sátora az emberekkel van, és Ő velük fog lakni, ők pedig népei lesznek, és maga az Isten lesz velük, és letöröl minden könnyet a szemükről, és halál sem lesz többé, sem gyász, sem jajkiáltás, sem fájdalom nem lesz többé, mert az első elmúltak” (Jelenések 21,3–4).

Ezért lett Isten emberre.

Dr. Fabiny Tamás püspök

CSENDES ÉJ – PARAFRÁZIS

Betlehemben elcsendesedtek a jámbor állatok. Az ég tiszta, a levegő tiszta, a szülőd is tiszta. A tisztaságban gyötrelmesen gyönyörűséges kiáltás töri meg a csendet. Már sírsz. Ember vagy. Megérkeztél. Hát elkezdődött. Hányszor kellett még meghallanod ezt a fájdalommal teli kiáltást. Egy „Feszítsd meg!” alatt, korbácsolásod közben, meggyalázásod után. Szülőd kiáltása végig elkísért. Aztán elhallgatott.

Csendes éj! Tiszta szent éj! Mindenek álma mély.

Te becsülted őket. Szeretted azt a két embert, aki felnevelt téged. Úgy szeretted őket, hogy közben Atyádhhoz imádkoztál. Megismerted aggódó tekintetüket, törődő gondoskodásukat, a családi életet, a nő és férfi kapcsolatának misztériumát. Gyermekek maradtál mindvégig.

Nincs fent más, csak a drága szent pár. Várja, gyermeke alszik-e már. Szent Fiú, aludjál!

Jöttöd nem maradt titokban, pompát viszont nem látunk körülötted. De örömet, azt igen. Még a mennyben is visszhangzott sírásod. Megmozdultak a seregek, és a mennyei sokaság téged ünnepelt. A mennyből jövőt a hazaiak. Az ég és a föld egy pillanatra összeért. Benned eggyé lett a fönt és a lent, az evilági és a túlvilági. Születésed résen országod dicsősége ragyogott be.

Csendes éj! Tiszta szent éj! Angyalok hangja kél.

Felforgattad a világot. Elég volt hozzá születésed, és minden megváltozott. Ami addig a helyén volt, most kimozdult, ami langyos volt, felforrósodott, ami nem

volt, az igen lett, ami lefelé nézett, az fölfelé tekint, a kérdőjel kiegyenesedett, a szürke kifehéredett, a ráncok kisimultak, az ökölbe szorított kéz kiengedett, a rombolóból építő lett, a halottból élő, a semmiből minden.

Halld a mennyei halleluját! Szerte hirdeti drága szavát: Krisztus megszületett!

Horváth-Hegyi Olivér

Jávor Piroska rajza

A gyülekezetünk presbiterait bemutató sorozatban ezúttal Horváth Zoltán és Kemény István következik a névsorban.

HORVÁTH ZOLTÁN

Honnan indult az életed?

Sopronban nőttem fel. Iskoláim, édesanyám és édesapám munkahelye is a történelmi város-magban voltak. Édesapám történész, a soproni evangélikus líceum egykori diákja, később a soproni levéltár igazgatója volt. „A leghűségesebb város” 700 éves múltjából sok történetet hallottam tőle. Édesanyám öt évtizeden át tanította Sopronban a kisdiákokat írni, olvasni, számolni. Nagypám is tanító volt, ezt a hagyományt követve lettem én is tanár.

Elfoglalt embernek ismernek. Foglalkozásod vagy hivatásod van?

Szeretek tanítani. Informatikát jól tanítani egyetemen csak úgy lehet, ha új és érdekes kutatásokban veszünk részt, lehetőleg nemzetközi együttműködésben. A nemzetközi kapcsolatok építése gyakori utazásokkal jár. Mindig örömmel utazom az erdélyi, a felvidéki egyetemekre és Szabadkára, ahol otthon érzem magam az ott élő magyar oktatók vendégszerető közösségében. A kolozsvári evangélikus templom istentiszteletei, a brassói evangé-

KEMÉNY ISTVÁN

Mit kell tudnunk életed fontos helyszíneiről?

Zalaegerszegen születtem, néhány nappal a front átvonulása előtt. Anyám a nagymamámmal és másfél éves bátyámmal ide menekült a harcok elől. Apám ekkorra hadifogságba esett és csak 1948-ban érkezett haza. Gyermekek és ifjúkorom Karcag, Mezőberény, Békés és Újpest településekhez kötődik. Apámat éppen a 12. születésnapomon vesztettem el, ő az 1956-os forradalom mártíra, a megtorlás áldozata volt.

A katonaembert általában a szigor, a fegyelem, a keménység jellemzi, téged inkább az elfogadás és a szeretet?

Katonai főiskolát (1967) és katonai akadémiát (1977) végeztem. Kezdetben Vácon szolgáltam, majd Budapesten a Hátszázérvédelmi parancsnokság és jogutódjainak híradóosztályán, végül a parancsnokság híradós és informatikai főnökekeként. 1995-ben a Magyar Köztársaság Tisztikeresztjével tüntettek ki. Mindig igyekeztem a meggyőződésem szerinti emberséges és megértő vezető lenni. A katonai szigor adott situációkban szükséges, de a mindennapok gyakorlatában felesleges.

Mit jelent számodra, hogy gyülekezetünk presbitere vagy?

Örömmel veszek részt ebben a fontos munkában, meg-

likus templom mindig nagy hatást gyakorolnak rám. Németországi útjaimon a reformáció ünnepe gyakran talált a Luther Márton síremlékét őrző jénai templomban.

Mondanál néhány szót a családról?

Feleségem egy budapesti gimnáziumban tanít. Hosszabb betegsége után nemrég örömmel tért vissza diákjai és kollégái közé. E két hónap alatt a gyülekezettől kapott lelki támasz sokat jelentett nekünk. Anna lányunk informatikushallgató, a pomázi cserkészcsapat lelkes vezetője. Gergely néhány éve, Csenge az idén konfirmált, ők Békásmegyerre járnak iskolába. Mindhárman örömmel zenélnek.

Mit találsz vonzónak a gyülekezetünkben?

A pomázi kisebb közösséget és a szentendrei gyülekezetet is családi légkör jellemzi. Megtisztelő az a bizalom, amellyel a gyülekezet rám bízta a jegyzői feladatokat. Fontos számunkra, hogy a gyülekezet családjunk katolikus tagjait fenntartás nélkül befogadta.

Mit jelent a mindennapjaidban, hogy evangélikus vagy?

Az evangélikus hit tételei életünk sok kisebb-nagyobb döntését észrevétlenül is meghatározzák. Nagymamám régen hallott mondataiban, intelmeiben, édesapám történeteiben visszaköszönnék a Biblia versei, Luther Márton szavai, énekeskönyvünk énekeinek sorai. Ezek a gondolatok gyakran eszembe jutnak a mindennapokban is, istentiszteleteken is.

elégedéssel látom gyülekezetünk megújulását. Egy-egy presbiteri ülés intellektuális élményt is jelent számomra.

Beszélgetéseinkből az derült ki, hogy szereted a gyerekeket és tiszteled a fiatalokat. Mit látsz bennük?

63 évesen is nagyon jól érzem magam a fiatalok körében. Örülök sikereiknek, tisztelem naprakész tudásukat, és jól esik, ha ők is befogadnak. A reményt látom bennük, hogy képesek lesznek jobb, szebb, igazabb országot teremteni az utánunk jövők számára.

Mesélj a családról egy kicsit!

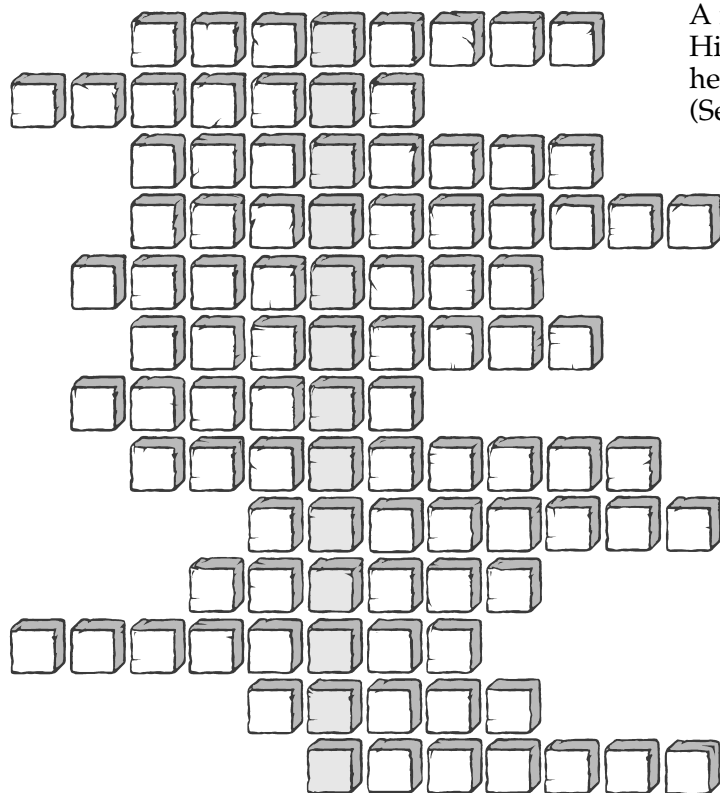
Feleségem, Fügeczki Gizella, a szentendrei református gyülekezet tagja. Két gyermekünk van, akik három lányunokával ajándékoztak meg bennünket. Öröm látni testi és lelki fejlődésüket, értelmük kibomlását. Édesanyám 88 éves, Újpesten él. Mi Csobánkán lakunk, egy kis családi házban. Nyugdíjasok vagyunk, de mindketten vállalunk különféle feladatokat, én például a sportvezetés területén.

Hogyan fogalmaznád meg közösségünk legfőbb feladatait?

Abban az időben lettem a gyülekezet tagja, amikor felmerült az új templom építésének terve. Sokak együttes akarata áldott gyümölcsöt termett, az álom igen rövid idő alatt testet öltött. Biztos vagyok benne, hogy gyülekezetépítő feladatainkat képesek leszünk folytatni. Továbbá azt remélem, hogy jelenlegi lelkészünk hosszú időn keresztül marad közöttünk. Kívánom, hogy képességeit mindannyiunk örömeire legyen képes kibontani, és teljesüljenek személyes ambíciói.

G y e r e k e k n e k

KARÁCSONYI REJTVÉNY

Mi a legfontosabb az emberek számára?

Megtudhatod a szürkére színezett függőleges sorból!

A megfejtéseket december 30-ig várjuk a Lelkeszi Hivatalban, ahol egy apró figyelmességet is átvehettek.

(Segítségül elolvasandó a Lukács 2,1–20.)

1. Hogyan nevezzük még Jézus Krisztust?
2. Ebben a tartományban található Názáret.
3. Hogyan hívják másként Dávid városát?
4. Ezt tette az Úr angyala a pásztorokkal.
5. Ő volt a helytartó Jézus születésekor.
6. „A földön békesség és az emberekhez...”
7. Ki jelentette be a jó hírt a pásztoroknak?
8. Ez volt az ok, amiért Máriaék útra keltek.
9. „... a magasságban Istennek”
10. Ide fektette Mária Jézust.
11. Ő volt a császár Jézus születésének idején.
12. Hol tanyáztak a pásztorok?
13. Honnan indult el József és Mária?

KARÁCSONYI SZÓKERESŐ

A betűháló fölött Jézus születéséhez kapcsolódó szavak, és két próféta neve található, akik fontos jövőbeléseket mondtak a Messiásról.

Keresd meg ezeket a szavakat a hálóban! Vízszintes és függőleges irányban, jobbra-balra, illetve lefelé vagy felfelé találd meg őket! A megmaradt betűkből egy értelmes kifejezést állíthatsz össze.

ÁCS, ANGYALOK, BETLEHEM, BÖLCSEK, CSILLAG, ÉZSAIÁS, HERÓDES, IGE, JÁSZOL, JÓZSEF, MÁRIA, MESSIÁS, MIKEÁS, NAPKELET, NÁZÁRET, NYÁJ, PÁSZTOROK

N	A	P	K	E	L	E	T	K	K	Á
Á	S	Á	I	A	S	Z	É	A	O	C
Z	E	S	K	J	Á	S	Z	O	L	S
Á	D	Z	E	Ó	E	G	I	R	A	Á
R	Ó	T	S	Z	K	Á	C	S	Y	I
E	R	O	C	S	I	L	L	A	G	S
T	E	R	L	E	M	J	Á	Y	N	S
O	H	O	Ö	F	M	Á	R	I	A	E
N	Y	K	B	E	T	L	E	H	E	M

LUTHER MÁRTON: KRISZTUSRÓL

A boldogult emlékezetű szent embernek, Martin Luther doktornak asztali beszélgetései, melyeket sok év során tudós férfiakkal, idegenből jött vendégeivel és asztaltársaival folytatott, és amelyeket némely istenfélő teológusok, akik emez asztali beszédeket az ő szájából hallgatták és jegyezték föl, most szorgosan összeszedettek és keresztyén tanításunk és hitünk fontosabb ízei szerint egyberóttak.

JÉZUS GYERMEKSÉGÉRŐL ÉS IFJÚSÁGÁRÓL
ITEM JÉZUS KRISZTUSNAK, A MI MEGVÁLTÓNKNAK
FELISMERÉSÉRŐL

– A világ minden bölcsessége gyermeki tudatlanság, sőt, bolondság a Krisztust fölismerő tudáshoz képest. Mert van-e csodálatosabb dolog annál, mint fölismerni, tudni a nagy, kimondhatatlan titkot, hogy Isten fia s az örök Atya képe-mása emberi természetet öltött magára, s tagjaiban olyanná vált, mint akármelyik másik ember?! Nazaretben alighanem apjának, Józsefnek segített házakat építeni, mert József ács volt; azért Krisztus ács fiának, sőt ácslegénynek nevezetik. Mit éreznek majd a nazaretiak ítélet napján, amikor Krisztust isteni felségében trónolni látják, és megkérdezik tőle: „Uram, nem Te segítettél a házam építésében? Hogyan kerültél ilyen magas tisztességre?”

Legfontosabb azonban, hogy mi, keresztyének, fölötté való serénységgel tanuljuk és tudjuk, hogy az örök

Isten fia mennyire mélyre bocsátkozott alá, milyen szégyen és nyomorúságosan született, és mindez a mi bűnünk miatt esett így; és felségét igen sokáig rejtette volt előlünk. Amikor megszületett, sírt és bömbölt, mint akármelyik másik gyermek. Máriának vigyáznia kellett rá, szoptatnia kellett (mint a templomban énekeljük: „Egy kevés tej volt az étke...”), emlegetni, fürösztetni, ringatni, lefektetni, hordozni kellett, mint más anyáknak az ő gyermekeiket.

És amikor felnőtt, alkalmasint Józsefnek segített ácsolni. Ezen a gyenge, kicsiny termeten, szánalmas lényen, amilyennek Ő látszott, meg nem botránkozni nagy bölcsesség és komoly tudomány, valósággal Isten adománya s a Szentlélek saját műve.

Sokan botránkoznak azon, hogy némelykor azt mondjuk a szószéken, Jézus ácsinas volt. Pedig botránkozásnak sokkalta nagyobb, hogy keresztre feszítették zendülőként és Isten ellen vétkezőként két gonosztevő közé. Hiszen az akasztottak átkozottak, mint írva vagyon 5. Mózes 21,23.: „Átkozott Isten előtt, aki fán függ” és Galáciabeliek 3,13.: „Átkozott minden, aki fán függ”.

(Forrás: Luther Márton: Asztali beszélgetések (101/b–102/a). Johann Aurifaber 1566-os kiadása alapján válogatta, összeállította, jegyzetekkel ellátta és fordította: Márton László. Helikon Kiadó, Budapest, 1983. 43–44. oldal.)

BABITS MIHÁLY

KARÁCSONYI ÉNEK

Mért fekszel jászolban, ég királya?
Visszasírsz az éhes barikára.
Zenghetnél, lenghetnél angyalok közt:
mégis itt rídogálsz, állatok közt.

Bölcs bocik szájának langy fuvalma
jobb tán mint csillag-úr szele volna?
Jobb talán a puha széna-alom,
mint a magas égi birodalom?

Istálló párája, jobb az neked,
mint gazdag nárdusok és kenetek?
Lábadhoz tömjén hullt és arany hullt:
kezed csak bús anyád melléért nyult...

Becsésnek láttad te e földi test
koldusruháját, hogy fölvetted ezt?
s nem vélted rossznak a zord életet?
te, kiről zengjük, hogy „megszülettél”!

Szeress hát minket is, koldusokat!
Lelkünkben gyujts pici gyertyát sokat.
Csengess éjünkön át, s csillantsd elénk
törékeny játékunkat, a reményt.

AZ ÓSEGYHÁZRÓL

Az első gyülekezet életét problémák, feszültségek terhelték. Érthető, hiszen alanyai voltak annak az átmenetnek, amelynek során egy alapvetően zsidó háttérű megújulási mozgalom etnikailag összetett közösséggé vált. Azoknak az embereknek, akik identitásukat addig elsősorban az etnikai és vallási hovatartozásukból merítették, alapvető változásokon kellett átmenniük.

A zsidó származású keresztyének számára az egyik legsúlyosabb gondot a nem zsidó eredetűekkel való közös étkezés jelentette. Ez kihatott még a legmeghatározóbb közös rítus, az úrvacsora vételére is. Egy pogánnyal egy asztalhoz ülni ugyanis azzal a súlyos következménnyel járt, hogy bálványkultuszok tisztátalansága is kihat a velük együtt evőkre. Még Péter apostol számára is, aki megérti, hogy nem személyválogató az Isten (ApCsel 10,34–35), nehéz átlépni azt a határvonalat, amelyet a saját hagyományai húztak a pogányokkal való érintkezésben. Csak amikor álmában egy nagy lepedőben látja a zsidó nép számára tisztátalan állatokat, amelyeket most mégis el kell fogyasztania, teljesíti az álombeli hang kérését: „Amit az Isten megtisztított, azt te ne mondd tisztátalannak” (ApCsel 11,9).

De a pogányból lett keresztyéneknek sem volt könnyebb. Mivel a római birodalom lakosai vallásos jellegű is öltő hűséggel tartoztak a cézárnak, a keresztyén közösséghez való csatlakozás ennek a feltétlen lojalitásnak a felmondását is követelte tőlük, hiszen „Istennek kell inkább engedelmeskedni, mint embereknek”.

Hatalmas változást jelentett az első közösségek számára az is, hogy, különösen az első időkben, amikor egy-egy ember és nem az egész oikos, háznép csatlakozásáról volt szó, a Jézus mellett való döntés egyben kiszakadást is jelentett az addigi természetes közösségből, a nagycsaládból: „Aki az Isten akaratát cselekszi, az az én fivérem, nővérem és az én anyám” (Mk 3,35). Ugyanakkor ez az új közösség a korábban megszokott alá-fölé rendeltségi viszonyokat is átrendezte. Pál apostol levelei tanúskodnak arról, mennyire nem volt természetes, hogy a különböző háttérű és társadalmi helyzetű gyülekezeti tagok egyenlőként élhessenek egy egységes és befogadó közösségben. Az akkori világban emberek csoportjai között szinte áthághatatlan határok húzódtak, s amelyeket az apostol a keresztségben, legalábbis a keresztyén közösségre nézve meghaladottnak, viszonylagosnak tekintett: „Krisztusban tehát nincs zsidó, sem görög, nincs szolga, sem szabad, nincs férfi, sem nő, mert ti mindnyájan egyek vagytok a Krisztus Jézusban” (Gal 3,28).

Pál és gyülekezetei számára az volt a döntő kérdés, vajon lehet-e úgy együtt élni az evangélium alapján, hogy, bár a törvény érvényessége hatályát veszítette, a törvény mögötti isteni szándék mégis megvalósuljon? Hiszen a törvény a bűn miatt vált szükségessé, és a – Pál által közelre várt – végső beteljesedésen innen a bűn még mindig munkálkodik, nemcsak a világban, hanem

magában a keresztyén közösségben is. Pál szerint a bűn ellen való harcban a segítség többé nem a törvény által, hanem a Szentlélek segítségével érkezik. A Lélek szerint való élet elsődleges ismertetőjele pedig a szeretet. A szeretet kifejezése azonban éppen a sokféle megosztottságból érkező hívek életében akadályokba ütközhet. Pál intelmei és buzdításai éppen arra vonatkoznak, hogyan lehet a kölcsönös szeretet alapján ezeket az ellentéteket feloldani.

Mint láttuk, ezek a feszültségek az asztalközösség, közelebbről a bálványáldozati hús fogyasztásának kérdése körül csúcsosodtak ki. Akik szerint a bálványáldozati húsnak nincs démonikus ereje, skrupulusok nélkül vehettek részt ilyen lakomákon, míg mások, akikben még élt a bálványokkal szembeni félelem, saját lelkiismeretük ellen cselekedtek, ha így tettek. Bár Pál jelzi, hogy teológiailag a felvilágosult gyülekezeti tagokkal ért egyet, mégis elvárja, hogy a másik iránti együttérzés okán az ember önkorlátozást gyakoroljon.

Hasonló helyzet alakulhatott ki a római gyülekezetben is, ahol az apostol ismét azoknak adott igazat, akik nem szerettek volna, a mózesi törvényektől megszabadulva, egy újabb törvény igájába kerülni. Semmi sem tisztátalan önmagában, hanem ha valaki valamit tisztátalannak tart, annak tisztátalan az.” (Róm 14,14)

Ugyanakkor a törvényektől való szabadság nem jelentheti azt sem, hogy valaki ne ragaszkodhatnék azokhoz a hagyományokhoz, amelyek számára fontosak. A gyülekezet egységét csak az egymás különbözőségeinek kölcsönös elfogadása biztosíthatja. „Jó tehát... semmi olyat nem tenni, amin testvéred megütközik. Te azt a hitet, amely benned van, tartsd meg az Isten előtt. Boldog, akinek nem kell elítélni önmagát abban, ami felől döntött. Aki pedig kételkedik, amikor eszik, máris elítéltetett, mivel nem hitből tette. Mert minden, ami nem hitből származik, az bűn.” (Róm 14,21–23)

Úgy tűnik, hogy az apostol szerint a közösség életében mindig a leggyengébb tagokra való tekintettel kell döntéseket hozni. A már eleve jobb lehetőségekkel és képességekkel bíró tagok helyett „a test gyengébbnek látszó részeit” kell nagyobb tisztességben részesíteni, mintegy pótolva hiányosságait. (1Kor 12,12–27)

Nem tudhatjuk pontosan, vajon Pál gyülekezeteiben érvényre jutottak-e azok a szempontok, amelyeket az apostol képviselt. Az azonban kitűnik a levelekből, hogy a szabadság szeretetben megélt felelőssége minden új helyzetben új kihívások elé állította a közösséget. A törvény érvényességének megszűnésével nem maradtak útmutatás nélkül, de minden egyes gyülekezeti tagnak a saját lelkiismerete szerint kellett ezeket az útmutatásokat átgondolnia és gyakorlattá váltania. Ilyen módon és nem feltételezett tökéletességük folytán válhattak példává az egyház későbbi generációi számára.

Dunakanyari Evangélikus Élet

ELÉRHETŐSÉGEINK

Lelkészi Hivatal, templom

2000 Szentendre, Bükkös part 2.

Tel.: 06 26 303 459

szentendre@lutheran.hu

http://szentendre.lutheran.hu/

Lelkész: Horváth-Hegyi Olivér

Tel.: 06 20 824 27 89

oliver.horvath-hegyi@lutheran.hu

Felügyelő: Sereginé Székács Csilla

Tel.: 06 26 311 661

Gondnok, pénztáros: Koren Tamás

Tel.: 06 20 824 36 98

RENDSZERES ALKALMAINK

ISTENTISZTELETEK

SZENTENDRE vasárnap 10.00 óra
(minden hónap első vasárnapján
úrvacsorai istentisztelet)

POMÁZ (Református gyülekezeti
terem, Pomáz, Hősök tere 1.)
minden hónap első és harmadik
vasárnapján 8.30

LEÁNYFALU (Református Szeretet-
otthon, Szent Imre herceg u.1.) min-
den hónap harmadik vasárnapján
17.00 óra

GYERMEK-ISTENTISZTELET

SZENTENDRE – minden hónap má-
sodik és negyedik vasárnapján 16.00

PRESBITERI ÜLÉS

Minden páratlan hónap utolsó
csütörtök 18.00

A KARÁCSONYI ÜNNEPKÖR ISTENTISZTELETI RENDJE

SZENTENDRE

December 24. (szerda) 16.00

Karácsony esti istentisztelet a gyer-
mekek szolgálatával

December 25. (csütörtök) 10.00

Karácsony első napja, úrvacsora

December 26. (péntek) 10.00

Karácsony második napja, úrvacsora

December 28. (vasárnap) 10.00

Az év utolsó vasárnapi
istentisztelete

December 31. (szerda) 18.00

Óév esti istentisztelet

December 31. (szerda) 23.30

Újévvaró liturgia, meditáció

Január 1. (csütörtök) 10.00

Újévi istentisztelet, úrvacsora

Január 4. (vasárnap) 10.00

Az év első vasárnapi istentisztelete

Január 6. (kedd) 18.00

Vízkereszt ünnepi istentisztelete

POMÁZ

December 25. (csütörtök) 8.30

Karácsony első napja, úrvacsora

Január 4. (vasárnap) 8.30

Az év első vasárnapi istentisztelete

LEÁNYFALU

December 26. (péntek) 17.00

Karácsony második napja

HÁZASSÁGOT KÖTÖTT

Erdei Gábor és Rosta Krisztina

A FELTÁMADÁS REMÉNYÉBEN ELTEMETTÜK

Perger István (70), Nemoda Attila

Huba (55) testvéreinket

A 2008. ÉV STATISZTIKAI ADATAI

A keresztség szentségében részesült
20 gyermek és 1 felnőtt.

Megkonfirmálkodott 8 ifjú és 8 felnőtt.

Házasságot kötött 12 jegyespár.

A feltámadás reményében temettük el
7 testvérünket.

Vasárnapi istentiszteleteinken átlago-
san 53 testvér vett részt.

Az úrvacsora szentségében alkalman-
ként átlagosan 56 testvér részesült.

Gyülekezetünk adatbázisában 240 re-
gisztrált evangélikus kötődésű csa-
lád van, közülük 120–130 család járul
hozza anyagilag közösségünk életéhez.
Éves költségvetésünk 3 530 000 forint,
ebből egyházfenntartói járulék 28%,
adomány 28%, perselypénz 21%, in-
gatlanhasznosítás és kamatbevétel 8%,
országos egyház működési támoga-
tása és lelkesi illetmény kiegészítő
támogatása 14%. Ezenfelül közcélú
adomány (orgonaépítés) 600 000 fo-
rint, kötelezően továbbítandó offertó-
rium 150 000 forint.

EGYMONDATOS HÍREK

A karácsonyi ünnepek előtti temp-
lomtakarításunk december 20-án,
szombaton 9 órától lesz.

Január közepétől indul a felnőtt kon-
firmandusok felkészítője. A tíz alka-
lomra szeretettel várjuk azokat, akik
hitben és ismeretekben gyarapodni
szeretnének.

A 2008. évi egyházfenntartói járulék
(az éves nettó jövedelem 1–2 száza-
léka) befizetése 2008. december 30-ig
lehetséges Koren Tamás pénztárosnál
vagy banki átutalással.

Egyházközségünk tárgyalásokat foly-
tat Szentendre Város Polgármesteri
Hivatalával a szentendrei Hétszínvi-
rág óvoda (Pannónia u.) egyházi tu-
lajdonba vételéről és egy keresztyén
lelkiségű zenei óvoda elindításáról.

Terveink szerint 2009-ben elkezdjük
a szentendrei evangélikus temető
(Hold utca és Temető utca sarka) tel-
jes rekonstrukcióját.

*Az emberré lett Isten valóságos jelen-
létét kérve megszentelt ünnepeket és
a Mindenható áldásában gazdag új
esztendőt kíván minden kedves Olva-
sónknak! • Az Ébredés szerkesztősége*

Szentendrei Evangélikus Egyházköz-
ség bankszámlaszáma:

OTP 11742087-20000545

Rosa Lutheri Alapítvány adószáma:

18688849-1-13

bankszámlaszáma:

OTP 11742087-20072643

Ébredés®

Szerkesztőség:

Sereginé Székács Csilla felügyelő,
Bereznai Péter, Opóczky László, Ságghi Márta
Felelős kiadó: Horváth-Hegyi Olivér lelkész

2000 Szentendre, Bükkös part 2.

Tel.: 06 26 303 459

e-mail: szentendre@lutheran.hu

Megjelenik negyedévenként 500 példányban,
ingyenes terjesztésben.